



Раді директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН – 20 років

У 2013 р. виповнюється 20 років з дня створення Міжнародної асоціації академій наук (МААН). Двадцять років хоча і скромний ювілей для громадської організації, водночас це досить тривалий період для підбиття підсумків, визначення нових завдань, пошуку орієнтирів та шляхів їх успішного вирішення.

Угоду про створення МААН було підписано уповноваженими делегаціями національних академій наук 15 країн Європи і Азії на установчих зборах в Інституті теоретичної фізики АН України (Київ, 23 вересня 1993 р.). До Асоціації на правах повноправних членів увійшли академії наук усіх країн СНД, її президентом було обрано академіка НАН України Б. Є. Патона. У травні 1994 р. Асоціація отримала офіційне визнання з боку Української держави і підтримку щодо розміщення штаб-квартири МААН у м. Києві¹.

З моменту створення МААН у центрі її уваги постійно перебувають питання відновлення та поглиблення зв'язків між ученими країн СНД, збереження та розвитку наукового потенціалу і, насамперед, фундаментальної науки, інтеграції науки і освіти, підготовки наукових кадрів, створення умов для запитуваності наукових досягнень і нарощуван-

ня внеску науки в соціально-економічний розвиток держав – учасниць Співдружності².

Серед першочергових завдань, вирішенням яких опікувалася МААН, варто виокремити організацію обміну інформаційними ресурсами. Це питання знайшло відображення у низці рішень і постанов Ради: «Про безвалютний обмін науковою друкованою продукцією» (№ 8 від 17.11. 1993 р.), «Про розширення інформаційного обміну між академіями наук – членами МААН» (від 17.11.1995 р.), «Про розвиток інформаційного обміну між бібліотеками національних академій наук» (№ 43 від 12.10.1996 р.), «Про підготовку пропозицій щодо створення онлайн-ої електронної бібліотеки наукової періодики» (№ 44 від 12.10.1996 р.) та ін.

Для розв'язання поставлених завдань і координації діяльності МААН створила, на правах секції Асоціації, Раду директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН³. Питанням розроблення програми, механізмів обміну інформацією була присвячена робо-

¹ Международной ассоциации академий наук – 20 лет : иллюстр. изд., посвящ. 20-летию Междунар. ассоциации академий наук / под ред. В. Ф. Мачулина. – К. : Академ-периодика, 2013. – 316 с.

² Патон Б. Международной ассоциации академий наук – 10 лет. / Б. Патон // Наука и жизнь, – 2003. – № 11. – С. 7–13.

³ Доклад президента МААН, академика НАН Украины Б. Е. Патона «Об основных итогах деятельности МААН в 1994–1996 гг.» // Бюллетень Международной ассоциации академий наук. – 1996. – Вып. 10. – С. 26–45.

ча нарада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН, організована відповідно до постанови НАН України «Про заходи Академії наук України з реалізації рішень Ради МААН» (№ 300 від 22.11.1995 р.) на базі Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (НБУВ). Підсумковий документ цієї наради узагальнив пропозиції учасників зібрання щодо розвитку обміну інформаційними ресурсами між академіями наук – членами Асоціації та визначив стратегічні напрями діяльності в бібліотечно-інформаційній сфері академій наук країн Співдружності. Головою Ради було обрано генерального директора НБУВ О. С. Онищенко, а базовою організацією визначено НБУВ.

Робоча нарада виробила основні напрями і стратегію дій Ради з інтеграції інформаційно-бібліотечних ресурсів, які були закріплені у «Положенні про Раду директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів національних академій наук при Міжнародній асоціації академій наук (МААН)» (№ 56 від 19.12.1997 р.).

Основною організаційною формою роботи Ради є щорічні засідання, які проходять у рамках міжнародних наукових конференцій НБУВ. Інформація про роботу міжнародних конференцій та засідань Ради директорів постійно друкується у журналі «Бібліотечний вісник»⁴. Спочатку, за рішенням Ради МААН, видавався інформаційний бюлетень Ради директорів. Але, оскільки цієї оперативної інформації виявилось недостатньо для систематичного професійного спілкування фахівців, у 2000 р. було започатковано видання науково-практичного і теоретичного збірника «Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития». Він виходить щорічно як видання, що продовжується, і на сьогодні бібліотеки вже отримали одинадцять його випусків. З 2011 р. збірник має статус науково-практичного видання. Його матеріали розміщуються на сайті НБУВ та в спеціалізованій міжнародній базі даних «Бібліотечна справа і інформаційне обслуговування». На сторінках видання висвітлюються найактуальніші питання роботи академічних бібліотек, важливі події у житті всього бібліотечного співтовариства, проблеми, які потребують обговорення, дискусій та прийняття виважених рішень. Збірник має досить широке коло авторів, які відгукуються на злободенні теми, зокрема, що стосується інформатизації бібліотек, упровадження сучасних інформаційних технологій, появи в

бібліотечному обслуговуванні нових продуктів і послуг тощо⁵.

Одним із основних напрямів діяльності Ради директорів є міжнародний книгообмін. НБУВ як базова організація Ради завжди була і залишається лідером у процесах міжбібліотечної взаємодії. Кількість видань, які Бібліотека щорічно передавала за обміном партнерам, перевищувала кількість одержуваних видань. Наприклад, у 2001–2006 рр. академіям наук країн Співдружності було передано 28 тис. прим. видань НАН України (з них 24 тис. прим. наукових журналів), отримано 10 тис. прим. За 2006–2010 рр. НБУВ надіслала партнерам по книгообміну 18 тис. прим., отримала 10 тис. прим. Найактивнішим партнером НБУВ з книгообміну є Російський гуманітарний науковий фонд (РГНФ), який, починаючи з 1999 р., передав нашій бібліотеці кілька тисяч томів наукових видань, опублікованих за його видавничою програмою. На презентації видань РГНФ, організованою НБУВ до 10-річчя МААН у грудні 2003 р., було представлено 650 монографій, наукових збірників та інших праць. Всі вони були подаровані Бібліотеці⁶.

У 2012 р. бібліотекам академій наук – членам МААН було передано 1859 прим. (55 прим. книг і 1804 прим. періодичних видань НАН України), отримано 2351 прим. (163 прим. книг, 2188 прим. періодичних видань). Найактивнішими партнерами НБУВ з книгообміну на сьогодні є: БПН РАН (1222 прим.), ЦНБ ім. Я. Коласа НАН Білорусі (288 прим.), ДПНТБ СВ РАН (240 прим.), ЦНБ АН Казахстану (205 прим.), БАН РАН (106 прим.).

Крім традиційного книгообміну, НБУВ як базова організація Ради передає літературу бібліотекам – членам МААН у зв'язку з ювілейними датами і урочистими подіями. Так, на прохання Національної бібліотеки Казахстану НБУВ у 2010 р. передала понад 50 прим. нових видань з історії, сучасного суспільно-політичного життя України для організації

⁵ *Свобода А. А.* Опыт издания международного межбиблиотечного сборника как средство интеграции усилий в развитии теории и практики библиотечного дела // Книжная культура: Опыт прошлого и проблемы современности : К 280-летию академического книгоиздания в России : материалы Междунар. науч. конф. (Москва, 18–19 октября 2008 г.). – М. : Наука, 2008. – С. 335–338.

⁶ *Онищенко А. С.* Совет директоров научных библиотек и информационных центров академий наук – членов МААН: развитие информационного сотрудничества / А. С. Онищенко, Т. Л. Кулаковская // Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития: науч.-практ. сб. / НАН Украины МААН, Совет директоров научн. б-к и информ. центров; редкол. : А. С. Онищенко (пред.) и др. – К., 2007. – Вып. 5. – С. 7–23.

⁴ *Кулаковська Т., Солоіденко Г.* Міжнародне співробітництво бібліотек у формуванні єдиного науково-інформаційного простору / Т. Кулаковська, Г. Солоіденко // Бібл. вісн. – 2006. – № 6. – С. 37–41.

книжкової виставки «Путь в Европу, путь в цивилизацию», приуроченої саміту ОБСЄ. На прохання Академічної бібліотеки латвійського університету у 2011 р. НБУВ передала понад 170 прим. нових видань для організації виставки літератури про Україну.

Важливим напрямом діяльності Ради директорів НБ та НЩ була і залишається реалізація спільних наукових проєктів, спрямованих на збереження та популяризацію історико-культурної спадщини. Наприклад, НБУВ і Російська державна бібліотека у 2007–2009 рр. виконали НДР «Російсько-українські культурні зв'язки: біографічний аспект». За результатами дослідження видано збірник наукових праць російських і українських учених «Українська біографістика» (К., 2009).

Бібліотека РАН і НБУВ за підтримки Російського гуманітарного наукового фонду протягом 2005–2010 рр. проводили спільні історико-книгознавчі дослідження кирилических видань друкарні Почаївського монастиря XVII–XX ст. Фахівці бібліотеки РАН свої напрацювання оприлюднюють у «Почаевском сборнике», а НБУВ у 2011 р. видала збірник наукових праць «Почаївська друкарня та її стародруки».

Результатом спільної роботи НБУВ і Національної бібліотеки Білорусі стало видання DVD «Книжкове зібрання Хрептовичів», яке вміщує бібліографічні описи книг, що збереглися, і текстові електронні копії найцінніших документів. Це два рукописні каталоги «Biblioteka Veterum» і «Zebranie Biblioteki Polskiej», а також каталог рукописів з бібліотеки Хрептовичів, складений С. Л. Пташицьким. Завдяки використанню у даному проєкті цифрових технологій вдалося повернути бібліотеку Хрептовичів Білорусі і всьому світовому співтовариству.

Триває робота ЛННБ ім. В. Стефаніка у рамках Угоди про реалізацію документно-інформаційного проєкту щодо культурної спадщини українського і польського народів, метою якого є відцифрування архівних документів і матеріалів, які зберігаються у відділі рукописів Бібліотеки. Результатом співпраці з Digital-Center та Суперкомп'ютерним і мережевим центром м. Познань стало приєднання ЛННБ ім. В. Стефаніка до мережі польських цифрових бібліотек «dLibra».

У 2013 р. НБУВ завершено проєкт «Міжнародний зведений каталог-репертуар української книги», який містить інформацію про україномовні книги в фондах понад 200 зарубіжних бібліотек та міжнародних інформаційних центрів. Відділ національної бібліографії координує роботу зі створення зведеного каталогу-репертуару україномовної книги (1798–1923 рр.) з бібліотечними установами НАН України. Упродовж багатьох років він також активно

співпрацює з Російською національною і Російською державною бібліотеками.

Важливим аспектом діяльності бібліотек – членів Ради є вивчення спадщини і повернення науковій громадськості багатьох імен відомих учених. Академічні бібліотеки формують БД, проводять різні масові заходи, присвячені діяльності відомих науковців, публікують матеріали (бібліографічні покажчики, біобібліографії), які висвітлюють їх життєвий шлях та творчі досягнення. Зокрема, електронна бібліотека «Научное наследие России» містить відомості про понад 2000 учених і майже 7000 сканованих видань, причому, переважно тих, що є бібліографічною рідкістю.

Російсько-казахстанський мегапроєкт «Встречи на границах» передбачає створення за допомогою сучасних інформаційних технологій модельного (для бібліотек-учасниць ЄвроАзЕС) проєкту формування єдиного ресурсу про історичне коріння і культурно-духовні зв'язки народів двох держав. ЦНБ МОН Республіки Казахстан виступає розробником і організатором власної моделі цифрової бібліотеки. Починаючи з 1994 р. вона наповнює зведений електронний каталог, генерує 20 БД з актуальної наукової проблематики, у т. ч. реферативну БД «Организация и управление наукой в современных условиях», володіє сертифікатами інтелектуальної власності на чотири бібліографічні серії: «Казахстан и мировое сообщество»; «Библиография ученых Казахстана»; «Великие имена»; «Видные деятели библиотечного дела». ЦНБ МОН Республіки Казахстан вже видала понад 200 назв біобібліографічних покажчиків, об'єктами яких є вчені, відомі державні та політичні діячі Казахстану.

Бібліотечно-інформаційний консорціум Киргизтану в рамках проєкту «Новые формы обслуживания ученых Кыргызстана на базе создания корпоративного электронного репозитория авторефератов диссертаций» (КРАД) створили спільний інформаційний електронний архів повнотекстових робіт учених Киргизтану та цифрову колекцію ранніх публікацій про киргизський епос «Манас».

ЦНБ Вірменії є учасником корпоративного ресурсу БД «Ученые Армении», який нині нараховує понад 5 тис. записів.

НБУВ, Державна публічна науково-технічна бібліотека Росії та Республіканська науково-технічна бібліотека Казахстану виступили співзасновниками Асоціації ЕБНІТ, яка впроваджує систему автоматизації бібліотек ІРБІС. В Україні цю систему використовують майже 500 книгозбірень, у т. ч. бібліотеки загальнодержавного значення: історична, медична, науково-технічна, науково-педагогічна, сільськогосподарська, Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка та більше 30 бібліотек НАН Ук-

раїни. Досвід упровадження клієнт-сервісного програмного комплексу САБ ІРБІС забезпечує новий рівень колективної взаємодії бібліотек, сприяє налагодженню ефективного обміну знаннями, стимулює створення науково-організаційних та науково-методичних засад інтелектуального доступу до документно-інформаційних ресурсів наукових бібліотек.

Використання сайтів під час організації обслуговування науковців значно розширює спектр послуг, які надають бібліотеки, поліпшує стосунки між користувачами і постачальниками інформації. Тут значний позитивний досвід має НАН Білорусі, яка проводить щорічні конкурси на кращий сайт науково-дослідної установи. Наприклад, переможцем такого конкурсу у 2010 р. стала ЦНБ ім. Я. Коласа.

Бібліотеки – члени МААН беруть активну участь у підготовці видань та організації заходів, присвячених ювілеям відомих учених. Так, у 2012 р. до 300-річчя Михайла Васильовича Ломоносова БАН і БПН РАН підготували книжкові та електронні виставки, відцифрували його праці, дали посилання на сайти інших установ, які містять інформацію про видатного вченого, організували дослідження його поміток на рукописних та друкованих книгах. У 10-му випуску збірника «Бібліотеки національних академій наук: проблеми функціонування, тенденції розвитку» було введено спеціальну рубрику, присвячену діяльності бібліотек членів МААН з вивчення спадщини М. В. Ломоносова.

До 150-річчя з дня народження Володимира Івановича Вернадського проводилися ХХІІІ ювілейні читання та урочисте засідання Вченої ради НБУВ. До цієї знаменної дати установами НАН України було підготовлено видання «Вибрані праці академіка В. І. Вернадського» в десяти томах та 15 книгах. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського створила електронний архів спадщини геніального вченого та інформації про нього – «Електронний архів та бібліотека В. І. Вернадського», де в систематизованому вигляді представлено електронні ресурси праць вченого, досліджень окремих періодів його життя і творчості; документів, пов'язаних зі створенням НАН України та НБУВ; листування, у т. ч. інтерактивна карта пам'ятних місць з фотографіями місцевостей, будівель, де Володимир Іванович працював; пам'ятних табличок В. І. Вернадському в різних містах і місцевостях України; організацій, названих його ім'ям; великий фотоархів і відеофільми.

Бібліотеки та інформаційні центри – члени МААН розпочали роботу, спрямовану на підготовку видань та організацію заходів з відзначення 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка. Діяльність академічних бібліотек Російської Федерації, Республіки Казахстан, Литовської Республіки, Республіки Поль-

ща з популяризації спадщини Великого Кобзаря висвітлюватиметься на сторінках 12-го випуску збірника «Бібліотеки національних академій наук: проблеми функціонування, тенденції розвитку».

НБУВ як базова організація Ради директорів – членів МААН накопичила значний досвід роботи з підготовки книг про всесвітньо відомих учених. Такі видання вміщують великий масив документів і матеріалів, узагальнюючі статті про їхню діяльність та творчі зв'язки, бібліографію праць, хронологію подій, листування з відомими особистостями, ілюстративні матеріали. Зокрема, до 100-річчя від дня народження Мстислава Всеволодовича Келдиша НБУВ видала монографію «М. В. Келдыш и украинская наука» (К., 2011), до 110-річчя від дня народження Анатолія Петровича Александрова – монографію «А. П. Александров та українська наука» (К., 2013).

Бібліотеки та інформаційні центри особливу увагу приділяють вивченню приватних колекцій (кабінетів) учених, що зберігаються у їхніх фондах. Такі дослідження дають змогу не лише розкрити багатогранність тієї чи іншої особистості, але й прослідкувати розвиток конкретної наукової дисципліни, скласти більш чітке уявлення про епоху та її найвідоміших представників. ЦНБ НАН Білорусі спільно з Науковим центром дослідження книжкової культури РАН завершили наукове дослідження особистого архіву та книжкового зібрання члена-кореспондента АН СРСР П. Н. Беркова, підготували та поширили серед бібліотек – членів МААН низку наукових видань за результатами цього дослідження.

Рада директорів НБ та НІЦ активно співпрацює з бібліотеками, інформаційними центрами з широкого спектру питань, які стосуються наукової і бібліотечно-інформаційної діяльності. На сьогодні НБУВ уклала низку угод (майже 40) про спільну роботу з бібліотеками, інформаційними центрами близького та далекого зарубіжжя. Останнім часом дедалі частіше предметом двосторонніх угод між академіями, установами РАН і НАН України стає інформаційна тематика. Показовим щодо цього є «Договір про наукове співробітництво між Національною академією наук України і Сибірським відділенням Російської академії наук», підписаний у квітні 2011 р. У ньому, практично, вся змістовна частина (10 статей із 14) присвячена розвитку саме інформаційних зв'язків.

2011 р. НБУВ підписала угоду з ДПНТБ СВ РАН. У діяльності наших бібліотек є багато спільного, воно стосується як історичного минулого, так і сьогодення. До речі, і НБУВ, і ДПНТБ СВ РАН у 2013 р. відзначають свої 95-річні ювілеї. Робочими групами бібліотек розроблено та затверджено пропозиції до плану співробітництва ДПНТБ СВ РАН і НБУВ на період з 2012-го по 2015 р. Ним передбачається

обмін теоретичними розробками, зокрема, результатами наукових досліджень з питань книгознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства, досвідом організації безперервної бібліотечної освіти та запровадження показників оцінювання діяльності наукових співробітників; організація доступу до ресурсів власної генерації та обмін цифровими копіями; обмін бібліографічними довідками та бібліографічними записами в форматі ІРБІС тощо.

Проблеми формування єдиного науково-інформаційного простору академій наук – членів МААН, оптимальної організації інформаційного забезпечення академічної науки, створення правових, економічних, наукових, технологічних умов для обміну інформацією постійно обговорюються на міжнародних конференціях, семінарах та інших заходах. У квітні 2006 р., проголошеному Радою глав країн СНД роком співдружності Незалежних держав, у Москві відбувся Перший форум творчої та наукової інтелігенції держав – учасниць СНД. Під егідою МААН і РАН був підготовлений збірник наукових статей з актуальних проблем розвитку науки, освіти та видавничої діяльності країн Співдружності, в якому значне місце відведено розвідкам директорів наукових бібліотек академій наук України, Білорусі, Таджикистану, Молдови – членів Ради НБ та НІЦ⁷. В усіх наступних форумах творчої та наукової інтелігенції держав – учасниць СНД Рада директорів НБ та НІЦ брала найактивнішу участь, а її голова О. С. Онищенко неодноразово очолював секції цих зібрань, виступав з доповідями і повідомленнями. На міжнародній науково-практичній конференції «20 років співпраці незалежних держав» (Мінськ, вересень 2011 р.) він виступив з доповіддю «Роль МААН у розвитку науково-технологічного співробітництва країн СНД». За значний внесок у розвиток міжнародного наукового співробітництва Голову Ради директорів НБ та НІЦ, академіка НАН України О. С. Онищенко у 2012 р. було нагороджено срібною медаллю Міжнародної асоціації академій наук «За сприяння розвитку науки».

Керівництво та члени Ради МААН беруть активну участь у міжнародних заходах, зокрема у міжнародному практичному семінарі «Академії наук Центральної і Східної Європи та їх роль у суспільстві, заснованому на знаннях», організованому міжакадемічною групою з міжнародних проблем (ІАР) та Центральноєвропейською ініціативою (СЕІ) на базі Національної академії наук Білорусі. У

роботі семінару взяли участь представники 9 країн Центральної і Східної Європи, у т. ч. і України (НБУВ)⁸.

Рада директорів активно співпрацює з національними бібліотеками СНД, Некомерційним партнерством «Библиотечная Ассамблея Евразии», Міждержавним фондом гуманітарного співробітництва. Важливі міжнародні заходи були організовані для бібліотек за підтримки Міждержавного фонду гуманітарного співробітництва, а саме, – форум бібліотекарів СНД «Библиотеки СНГ: интеграция, инновация и доступность» (Астана, 26–27 вересня 2012 р.); II Міжнародний семінар «Лики памяти. Новейшие технологии сохранения и восстановления рукописного и печатного наследия» (Єреван, жовтень 2012 р.). У роботі пленарних засідань семінару та трьох його секцій брали участь співробітники бібліотек, університетів, архівів з країн СНД (Білорусі, Вірменії, Казахстану, Киргизії, Молдови, Росії, Узбекистану, України, країн Балтії (Латвії, Литви), Європи (Бельгії, Німеччини, Італії, Франції) та ін. Учасники семінару поділилися досвідом роботи з реставрації, консервації та відцифрування документів, акцентували увагу на проблемах збереження фондів, взяли участь у роботі майстер-класів з новітніх технологій у приміщенні реставраційного підрозділу Матенадарану.

Рада директорів постійно долучається до підготовки законодавчих та установчих документів. Так, 2012 р. були подані пропозиції до проекту «Плану пріоритетних заходів у сфері гуманітарного співробітництва держав – учасниць СНД на 2013–2014 рр.» та до «Положення про Центр збереження всесвітньої спадщини держав-учасниць СНД».

Основні завдання та напрями подальшої діяльності Ради директорів чітко окреслені у Постанові «Про діяльність Ради директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН» № 228, прийнятій на черговому засіданні Ради МААН 7.06.2012 р.⁹ Цим документом затверджено новий склад Ради директорів і визначено шляхи підвищення ефективності роботи даного громадського органу, які сприятимуть інноваційному розвитку бібліотечно-інформаційної сфери. Зокрема, у Постанові наголошується на необхідності пок-

⁷ Наука в странах СНГ : к Первому форуму творческой и научной интеллигенции государств – участников СНГ (Москва, апр. 2006 г.) : сб. ст. / СНГ, МААН; под ред. Н. А. Плагэ и А. О. Чубарьяна. – М. : Наука, 2006. – 494 с.

⁸ Індиченко Г. В. Міжакадемічна комунікація на прикладі регіонального семінару «Академії наук Центральної і Східної Європи та їх роль у знаньєвому суспільстві» / Г. В. Індиченко // Вісник Національної академії наук України. – 2012. – № 12. – С. 55–64.

⁹ Чергове засідання Ради Міжнародної асоціації академій наук // Вісник НАН України. – 2012. – № 9. – С. 10–13.

рацання фінансової, правової, організаційної підтримки міжакадемічного інформаційного співробітництва, на посиленні обміну електронною інформацією, на активізації видавничої діяльності і поширенні наукової книги на теренах СНД. Пропонується здійснювати постійний обмін бібліографічними, біографічними, тематичними довідками з питань розвитку науки і наукознавства, визначено за необхідне сформулювати на базі НБУВ електронний архів довідок, виконаних науковими бібліотеками та інформаційними центрами академій і організацій, які входять до складу МААН.

Отже двадцятирічна діяльність Ради директорів НБ та НІЦ свідчить, що в умовах посилення інтеграційний процесів така робота вкрай важлива і необхідна. Вона наочно демонструє, що для вирішення цілої низки актуальних проблем зовсім не обов'язково створювати якісь міждержавні структури – досить

доброї волі та залучення до цієї справи компетентних та заінтересованих фахівців з різних країн. Бібліотеки академій наук країн Співдружності об'єднує багато спільного, за ці роки їм вдалося не тільки зберегти, а й збагатити творчі зв'язки, особливо що стосується створення єдиного бібліотечно-інформаційного простору на основі взаємної поваги, дружби, партнерства, професійного братства. А консолідуючу роль у цьому процесі успішно виконує Рада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН.

Олексій ОНИЩЕНКО,
голова Ради директорів наукових бібліотек та
інформаційних центрів академій наук – членів МААН

Галина СОЛОДЕНКО,
учений секретар Ради директорів наукових бібліотек
та інформаційних центрів академій наук – членів МААН